

ИМПОРТЛОХ, ЭКСПОРТЛОХ СОГТУУРУУЛАХ УНДААНЫ ЧАНАР, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛД ХЯНАЛТ ТАВИХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавихтай холбогдсон үйл ажиллагаанд энэ журмыг баримтална.

1.2.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавихад Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай, Зөвшөөрлийн тухай, Гаалийн тухай, Төрийн хяналт шалгалтын тухай, Хүнсний тухай, Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай, Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үйлчилгээний итгэмжлэлийн тухай, Эрүүл ахуйн тухай, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль болон тэдгээрт нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актыг мөрдөнө.

Хоёр.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд тавих нийтлэг шаардлага

2.1.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2 дахь хэсэг болон Хүнсний тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т заасны дагуу импортлох, экспортлох согтууруулах ундаа нь Монгол Улсын болон олон улсын, бүс нутгийн холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтад заасан шаардлагыг хангасан, хүний амь нас, эрүүл мэндэд хор хөнөөл учруулах эрсдэлгүй байна.

2.2.Хүнсний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2.1-д заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь импортлогч, экспортлогч улсын үйлдвэр, худалдааны байгууллагатай шууд эсхүл түүний албан ёсны гэрээт борлуулагчтай худалдааны гэрээ байгуулсан байна.

2.3.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдлыг нь үйлдвэрлэгч улс орны эрх бүхий лабораторид шинжилгээнд хамруулан, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан холбогдох гэрчилгээ, баримт бичигтэй байна.

2.4.Экспортлох согтууруулах ундаа нь үйлдвэрлэгчийн тэмдэглэгээ бүхий шошго, зураасан болон түүнтэй адилтгах код, эрх бүхий байгууллагын акцтай байх бөгөөд шошгод бүтээгдэхүүний орц, онцлог, үйлдвэрлэсэн хугацаа, хадгалах, хэрэглэх горим зэргийг тодорхойлсон байна.

2.5.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны нэр төрөл тус бүрийн дээжид хийсэн шинжилгээний үр дүнгийн үзүүлэлтүүд холбогдох техникийн зохицуулалт, стандартын шаардлагад нийцэж байгаа эсэхээр тухайн бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдал нь тодорхойлогдоно.

2.6.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.7 дахь хэсэгт заасны дагуу импортлох, экспортлох согтууруулах ундаа нь хадгалалтын хүчинтэй хугацааны туршид түүний

хэрэглээний шинж чанарыг хадгалах, аюулгүй байдлыг хангахуйц зориулалтын сав, баглаа боодол, бөглөөтэй байна.

2.7.Хүнсний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2.4-т заасны дагуу Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь стандарт, техникийн зохицуулалтад нийцсэн агуулах, тээврийн хэрэгсэлтэй байна.

Гурав.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундаанд хяналт тавихад баримтлах зарчим

3.1.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавихдаа Төрийн хяналт шалгалтын тухай, Гаалийн тухай хуульд заасан хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны горим, шаардлага болон Засгийн газраас баталсан Хяналт шалгалт хийх нийтлэг журмыг мөрдлөг болгоно.

3.2.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд тавих төрийн хяналт шалгалт нь энэ чиглэлийн тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн үйлдвэрлэсэн, нийлүүлсэн бүтээгдэхүүн холбогдох хууль тогтоомжид заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг тодорхойлж, дүгнэхэд чиглэнэ.

3.3.Эрх бүхий этгээд нь хяналт шалгалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 4.1-д заасан зарчмыг баримтлах ба энэ үед эрх бүхий этгээдээс баталсан хяналтын хуудсыг ашиглах бөгөөд хяналт шалгалтын үр дүнг бүртгэж, мэдээлнэ. Хяналт шалгалтад мэдээллийн технологийн дэвшлийг ашиглаж болно.

3.4.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны хяналт нь баримт бичгийн хяналт болон биет үзлэг, лабораторийн шинжилгээтэй шалгалт, хяналтын үндсэн дээр баталгаажина.

Дөрөв.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдалд тавих хяналтын үйл ажиллагаа

4.1.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааг улсын хилээр нэвтрүүлэх гаалийн бүрдүүлэлт болон бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавих үйл ажиллагааг Гаалийн тухай, Хүнсний тухай, хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай, Эрүүл ахуйн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн хэрэгжүүлнэ.

4.2.Импортын согтууруулах ундааг улсын хилээр нэвтрүүлэх үед эрсдэлд суурилсан гаалийн хяналтыг хийнэ.

4.3.Импортын согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдлыг үнэлэхдээ сонгон түүвэрлэх түүврийн аргаар дээж авч, шинжилгээнд хамруулж, стандарт, техникийн шаардлага хангаж байгаа эсэхийг хянана.

4.4.Экспортлох согтууруулах ундааны гарал үүсэл, тохирлын гэрчилгээ, чанар, аюулгүй байдлыг баталсан лабораторийн сорилтын дүн, худалдааны гэрээг үндэслэн гаалийн хилээр нэвтрүүлнэ.

4.5.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааг улсын хилээр тээвэрлэн нэвтрүүлэхэд Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа, тээврийн хэрэгсэлд гаалийн хяналт тавих нийтлэг журмыг мөрдөнө.

4.6.Согтууруулах ундаа импортлох, экспортлох, хил дамжуулан тээвэрлэхээс өмнө тухайн нэвтрүүлэх боомт дахь Хорио цээрийн албанд урьдчилан мэдэгдэнэ.

4.7.Согтууруулах ундаа импортлох, экспортлох үйл ажиллагааны хяналт шалгалтыг хийхдээ эрх бүхий албан тушаалтны баталсан цахим хяналтын хуудсыг ашиглана.

4.8.Улсын байцаагч хяналтын хуудасны асуултын хүрээнд согтууруулах ундааны шалгалт хийхдээ асуулт тус бүрд үнэлгээ тавьж, үнэлгээний нэгтгэлээр тухайн шалгуулагч этгээдийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ хууль тогтоомжид заасан шаардлагыг хэрхэн хангаж байгаа, хангаагүйгээс ямар түвшний эрсдэл гарахыг тодорхойлж, хуульд заасан арга хэмжээ авна.

4.9.Хяналтын хуудсаар хяналт шалгалт хийсэн тухай бүр төв, орон нутгийн хүнсний хяналтын байгууллагуудад бүртгэл мэдээллийн сан, зөрчлийн түүх бүрдүүлнэ. Энэ мэдээллийн баазад үндэслэн дараа жилийн төлөвлөгөөт хяналт шалгалтад хамрагдах эрсдэл бүхий аж ахуйн нэгжийн нэрсийг гаргана.

4.10.Импортын согтууруулах ундаа нь хяналт, удирдлагын тогтолцоог нэвтрүүлснийг баталгаажуулсан үйлдвэрийнх болохыг бичиг баримтаар баталгаажуулна.

4.11.Импортлох, экспортлох буй согтууруулах ундаанд холбогдох бичиг баримтын зөрчил байгаа эсэхэд биет үзлэг, бичиг баримтын шалгалт хийнэ.

4.12.Баримт бичиг болон биет үзлэг, шалгалтаар зөрчил илрээгүй тохиолдолд улсын байцаагч нь согтууруулах ундааг холбогдох хяналт шалгалтаас чөлөөлж, гаалийн бүрдүүлэлт хийх, мэдэгдлийг зөвшөөрөл эзэмшигчид өгч улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгоно.

4.13.Баримт бичгийн болон биет үзлэг, шалгалтаар зөрчил илэрсэн тохиолдолд согтууруулах ундаа бүхий ачааг 72 цаг хүртэл хугацаагаар түр саатуулах, Гаалийн болон Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ.

4.14.Түр саатуулах хугацаанд зөрчил арилаагүй тохиолдолд согтууруулах ундаа бүхий ачааг хариуцагч этгээдийн зардлаар экспортлогч улсад буцаах, эсвэл холбогдох хуульд заасны дагуу улсын орлого болгон хурааж авна.

4.15.Импортын согтууруулах ундаа нь чанар, аюулгүй байдлын шаардлага хангаагүй бол тухайн этгээдийн зардлаар буцаана.

4.16.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюултай байдлын хяналт шалгалтыг холбогдох хяналтын байгууллага улсын байцаагчаас олгосон дүгнэлтэд үндэслэн хяналт шалгалт хийх ба шаардлагатай тохиолдолд согтууруулах ундаанаас эрсдлийн ангиллын дагуу дээж авна.

4.17.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны чанар, аюулгүй байдал нь дээр дурдсан лабораторийн шинжилгээний дүгнэлт, бүтээгдэхүүний тохирлын баталгаа, шинэ төрлийн согтууруулах ундаанд улсын бүртгэл хийгдсэн байдлаар давхар хянагдаж, баталгаажина.

4.18.Импортлосон, экспортлосон согтууруулах ундаанаас үүдэлтэйгээр хүнсний аюулгүй байдал алдагдан нийтийг хамарсан хордлогын тохиолдол, нөхцөл байдал

үүссэн үед эрсдэлийг бууруулах, хариу арга хэмжээ авах, бэлэн байдлыг хангах, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг холбогдох хууль, журмаар нь зохицуулна.

Тав. Согтууруулах ундаа импортлох, экспортлоход оролцогч талуудын тавих хяналтын үүрэг

5.1. Согтууруулах ундааны импорт, экспортод тавих хяналтыг гаалийн байгууллага болон, хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тус тус хэрэгжүүлнэ.

5.2. Гаалийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, түүний харьяа гаалийн байгууллага нь импортолж байгаа согтууруулах ундааны техникийн зохицуулалтад заасан стандарт, чанар, аюулгүй байдлын үзүүлэлтийн шаардлага хангасан байдалд хяналт тавьж, хяналтын үр дүнг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хагас жил тутамд нэг удаа хүргүүлж байна.

5.3. Гаалийн байгууллага нь импортолсон, экспортолсон согтууруулах ундааны мэдээг нэвтэрсэн хилийн боомт, хуулийн этгээдийн нэрээр болон согтууруулах ундааны нэр төрөл, тоо, хэмжээгээр гаргаж, дараа оны 1 дүгээр сард багтаан хүнсний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

5.4. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн хяналтыг хяналт шалгалтын эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан хэрэгжүүлнэ.

5.5. Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хяналтын дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

5.5.1. Дангаар болон хамтран хүнсний сүлжээнд импортлон нийлүүлсэн согтууруулах ундаанд сонгон түүвэрлэх түүврийн аргаар эрсдэлд суурилсан хяналтыг хэрэгжүүлж, чанар, аюулгүй байдлын шаардлага хангасан байдалд хяналт, шалгалт хийж болно.

5.5.2. Согтууруулах ундаа импортлох тусгай зөвшөөрөл олгосноос хойш хоёр жил, түүнээс дээш хугацаанд согтууруулах ундаа импортлоогүй этгээдийн тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

5.5.3. Импортолсон согтууруулах ундааны гадаад төрх байдал, сав баглаа боодол, бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлын үзүүлэлт, зохистой хэрэглээний талаар хэрэглэгчдэд зориулж таниулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

5.5.4. Импортлох, экспортлох согтууруулах ундааны зөвшөөрөл эзэмшигчдэд зөвлөн туслах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, тандалт судалгаа, сургалт, зөвлөмж өгнө.

5.5.5. бусад

5.6. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд импортолсон, экспортолсон болон чөлөөт бүс, татваргүй барааны дэлгүүрт оруулсан бүх төрлийн согтууруулах ундааг үйлдвэрлэл, импорт, борлуулалтын үе шат бүрээр эцсийн хэрэглэгч хүртэл цахим төлбөрийн баримт, гаалийн мэдүүлэгт үндэслэн бүртгэнэ.

5.7.Импортлох, экспортлох согтууруулах ундаанд эрх бүхий хуулийн этгээд хяналтын дотоод лабораторид болон үндэсний лавлагаа лабораторид дараах төрлийн хяналтын шинжилгээг хийлгэнэ:

- Хими, физикийн шинж чанар, аюулгүйн үзүүлэлтийн шинжилгээ
- Микробиологийн аюулгүйн үзүүлэлт, эрүүл ахуйн шинжилгээ
- Цацрагийн хяналтын шинжилгээ

5.7.1.Үндэсний хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн лаборатори нь согтууруулах ундааны бүтээгдэхүүн, түүнийг дээжийг сонгож эсхүл хүсэлтийн дагуу шинжлэн, үр дүн нь техникийн зохицуулалтын шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулна.

5.7.2.Лабораторийн шинжилгээнд шаардлагатай дээжийг эрх бүхий улсын байцаагч эсвэл ажилтан холбогдох журам, аргачлалын дагуу протокол үйлдэн авч, лабораторид хүргүүлнэ.

5.7.3.Лаборатори нь маргаан таслах, үр дүнг баталгаажуулах зорилгоор загвар дээжийг авч, хадгалах, хамгаалах, харьцах журмыг мөрдөнө.

5.7.4.Импортын согтууруулах ундаанд эрсдэлийн үнэлгээ хийхэд согтууруулах ундааны нэр төрлөөс хамааран салбар хоорондын итгэмжлэгдсэн лабораториуд хамтран ажиллаж болно.

5.7.5.Лаборатори бүр хийсэн шинжилгээний дүн мэдээг согтууруулах ундааны мэдээллийн нэгдсэн санд тухай бүрд хүргүүлэх ба шинжилгээний дүнгийн мэдээллийн үнэн зөв, бодитой байдлыг мэдээлэл оруулсан лаборатори бүрэн хариуцна.

5.7.6.Итгэмжлэгдсэн лабораториудын сорилтын үр дүнд зөрүү гарсан тохиолдолд маргаан таслах сорилтыг Үндэсний лавлагаа лаборатори гүйцэтгэх болно.

5.7.7.Монгол Улсын хэмжээнд тухайн сорилтыг гүйцэтгэх итгэмжлэгдсэн лаборатори байхгүй тохиолдолд Олон улс, бүс нутгийн итгэмжлэгдсэн лабораторид дээжийг хүргүүлж, шинжлүүлж болно.

5.8 Согтууруулах ундаа импортлох тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараах үүргийг хүлээнэ.

5.8.1.Импортын үе шат бүрд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж, түүхий эд, бүтээгдэхүүнийхээ чанар, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцна.

5.8.2.Бүтээгдэхүүний цуврал бүрийг итгэмжилсэн лабораторийн сорилтын үр дүнг үндэслэн чанарын гэрчилгээ үйлдэн баталгаажуулж, худалдаа, үйлчилгээнд гаргана.

5.9.Согтууруулах ундааны импорт, худалдаа, үйлчилгээнд олон нийтийн хяналт хийсэн төрийн бус байгууллага мэдээ, мэдээллээ холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад тухай бүр мэдээлнэ.

5.10.Хяналт шалгалтын байгууллага, улсын байцаагч нь хяналт шалгалт хийх явцдаа олж авсан хуулиар хамгаалагдсан нууцыг хадгална.

5.11.Тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд нь импортолсон, экспортолсон согтууруулах ундааны нэр төрөл тус бүрээр нийлүүлэлт, зарцуулалтын хөдөлгөөний тухайн жилийн тайланг гаргаж, дараа оны 01 дүгээр сарын 25-ны дотор хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад цахимаар хүргүүлнэ.

Зургаа. Хариуцлага

Хяналт тавьсан байгууллага, эрх бүхий албан тушаалтан хууль тогтоомж, энэхүү журам зөрчсөн хуулийн этгээд, иргэнд Зөрчлийн тухай хууль, Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хууль, Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--- оОо ---